

14.9.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo@minedu.fi

Lausunto ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

Raision seudun koulutuskuntayhtymä kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista.

Suuria muutoksia nopeasti

Asetus muuttaa ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteita nopealla aikataululla ratkaisevasti. Muutokset tulevan vuoden 2021 rahoitukseen ovat ammatillisen koulutuksen järjestäjille ennakoimattomia ja voivat lähivuosina aiheuttaa haasteita ennen kuin uuteen malliin on sopeuduttu. Vaikutusten arviointi- ja analysointiaineisto olisikin ollut syytä saada järjestäjien käyttöön viimeistään kesällä 2020.

Tutkintojen ja muun koulutuksen painokertoimien muutoksia perustellaan ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä kerättyjen kustannustietojen tietoperustalla. Ilmeisesti kustannustietojen keräämisen vaikutus rahoitukseen ei enää ole ollut kaikille järjestäjille selvää rahoituksen muututtua määrärahaperusteiseksi. Toisaalta kustannuksia on monin osin myös käytännössä vaikea jyvittää saman koulutusalan perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen välillä.

Kustannustiedot vuodelta 2018 eivät siksi välttämättä anna oikeaa tietoperustaa. Esimerkiksi taideteollisuusosalalla tarvitaan useita opettajia opettamaan eri osaamisaloja ja tutkintoja sekä infra ja oppimisympäristöjä, jotka ovat kaikille tutkinnon suorittajille yhteisiä, vaikka käyttö on suurinta perustutkinnoissa. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tuleva rahoitus ei mitenkään riitä ylläpitämään niiden nykyistä koulutustarjontaa.

Kaikki kustannukset eivät tule näkyviin myöskään sen vuoksi, että niitä rahoitetaan erillisillä hankkeilla.

Säännökohtaisista perusteluista

Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien osalta tapahtuva muutos, jonka mukaan kaikki koulutuksen järjestäjän päättämät lomajakso vähennettäisiin opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä lomajakson kestosta riippumatta, on merkittävä. Muutos ja sen myötä vähenevä rahoitus ohjaa väistämättä toimintaa siihen suuntaan, että opetusta ja ohjausta on tarjolla läpi vuoden ja lomajaksoja mahdollisimman vähän. Muutos asettaa ammatillisen toisen asteen opiskelijat erilaiseen asemaan lukio-opiskelijoiden kanssa.

Voimassa olleen asetuksen 1 §:n 1 momentin mukainen säädös, jonka mukaan neljän viikon lomajakso sekä juhlapyyhiin liittyvät lomapäivät on hyväksytty opiskelijavuoteen kuuluviksi, on ollut looginen ja hyvä sekä työelämän normaalin lomakäytännön mukainen. On kohtuutonta, että mahdollisten muutamien tahojen ”kikkailujen” vuoksi koko ammatillinen koulutus ja erityisesti opiskelijat kärsivät muutoksesta.

14.9.2020

Tutkintojen kustannusryhmämuutokset ovat pitkällä aikavälillä niin ikään merkityksellisiä. Nuorten ikäluokkien pienentyessä ja aikuisten osaamistason nostohaasteiden keskellä korimuutoksia tehdään päinvastoin niin, että perustutkintojen rahoitus paranee ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen vähenee. Kaiken lisäksi korien painokertoimet laskevat. Pitemmällä aikavälillä tällä tavoin saadaan kyllä ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoitustarve laskemaan.

Liiketoiminnan perustutkinnon korimuutos on hyvä, koska digitalisaation ja teknologian kehittymisen myötä tätäkään tutkintoa ei nykymaailmassa voi työelämälähtöisesti suorittaa perinteisessä luokkaopetuksessa.

Muut huomiot

Maksuttoman koulutuksen painokerroin on haasteellinen, mutta aika näyttää, kuinka oppivelvollisuuden noston vaikutusten kanssa pärjätään.

Työvoimakoulutusten korotuskertoimen osalta on syytä kiinnittää huomiota työvoimakoulutuksena järjestettävän tutkintotavoitteisen koulutuksen rahoituksen jakautumiseen alueilla. Tällä hetkellä rahoitus ei jakaudu oikeudenmukaisesti sen mukaan, kuinka hyvin järjestäjä on saavuttanut tavoitteelliset opiskelijavuusmäärät.

Vaikuttavuusrahoitukseen liittyen on hyvä uudistus, että opiskelijapalautteiden täysi katokorjauskerroin tehdään, jos vastausosuus on vähintään 70 prosenttia, varsinkin kun kyselyissä siirrytään 1.7.2021 alkaen automaattiseen menettelyyn. Työelämäpalautteen osalta on tehty hyvää valmistelutyötä.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ammatillisen koulutuksen laadukkaan järjestämisen kannalta keskeistä on riittävä yleiskatteellinen rahoitus ja järjestäjän oma vastuu rahoituksen järkevästä käytöstä.

Rahoituksen laskentaperusteita muutetaan liian lyhyellä varoitusajalla. Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rahoitus leikkautuu liiaksi ajatellen aikuisten osaamistason nostotavoitteita. Kustannustiedot eivät välttämättä anna oikeaa tietoperustaa kustannusryhmien ja painokertoimien muutoksiin.

Kunnioitavasti

Maria Taipale
johtava rehtori